

ARCHITECTUUR

LOKAAL

Stads- en dorpsranden

De opdrachtgever

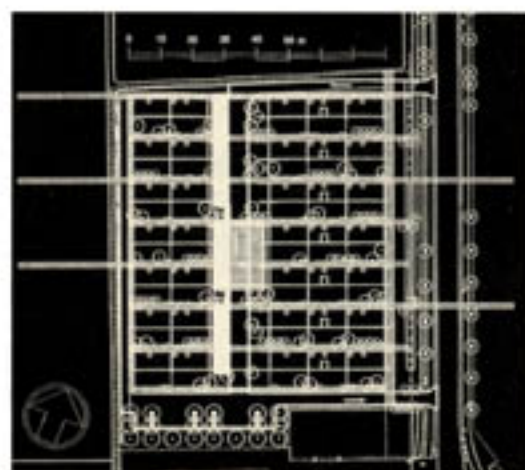
Bouwen aan de dijk

Prijsvraag voor een kiosk

Bedrijventerreinen

Prijswinnaars European aan de slag in Wateringse Veld?

Anne Hoogewoning

Situatietekening

Onlangs werd het opdrachtgeverschap voor het woningbouwplan *Steynhof* door de Ontwikkelingscombinatie Wateringse Veld overgedragen aan Bouwfonds Woningbouw. Het ontwerp voor *Steynhof* is van Pierre en Marjolijn Boudry, winnaars van de vierde Europeanprijsvraag. Bij de overdracht benadrukte de Ontwikkelingscombinatie ervan overtuigd te zijn dat het voorlopig ontwerp een (ook financieel) haalbaar plan zal opleveren. Verder werd het vertrouwen uitgesproken dat Bouwfonds Woningbouw zich zal inzetten de bijzondere kwaliteiten van het plan te behouden. De feestelijke overdracht van het opdrachtgeverschap vond in klein gezelschap plaats, in aanwezigheid van European Nederland.

Perspectief centrale ruimte

Steynhof maakt deel uit van het Erasmusveld, de noordelijke strook van de VINEX-locatie Wateringse Veld waar in de komende jaren zo'n 8000 woningen zullen verrijzen. Het vormt het overgangsgebied tussen de vijftiger jaren wijken aan de zuidzijde van Den Haag en het uitgestrekte kassengebied van het Westland. De structuurschets Wateringse Veld en de bijbehorende stedenbouwkundige visie laten zien dat dit gebied een stedelijke, maar milieuvriendelijke woonwijk met een groen karakter zal worden. Voor 80% zal de wijk bestaan uit eengezinswoningen met tuin, maar er zijn ook basisscholen, winkelcentra, horeca en sportvoorzieningen in het plan opgenomen. De Ontwikkelingscombinatie Wateringse Veld hoopt met deze nieuwe voorstad van Den Haag een hoogwaardig gebied te creëren met acht verschillende buurten die elk hun eigen karakter hebben. Voor de ontwikkeling van Wateringse Veld is de gemeente Den Haag een samenwerkingsverband met Bouwfonds Woningbouw aangegaan: de Ontwikkelingscombinatie Wateringse Veld CV. Doel van deze exploitatiemaatschappij is om plannen voor het Wateringse Veld (een gebied van in totaal 327 hectare) te ontwikkelen voor *gezamenlijke rekening en risico in een bedrijfsmatige opzet*. Deze uitgangspunten werden uitgewerkt en vastgelegd in het *Samenwerkingsconvenant Wateringse Veld* dat in december 1995 zowel door de gemeenteraad van Den Haag als de Raad van Bestuur van Bouwfonds Woningbouw werd vastgesteld.

Gevelaanzicht tuinzijde

Erasmusveld was één van de vijf Nederlandse locaties die werd aangeboden voor European 4. Het programma dat aan de prijsvraagdeelnemers werd voorgelegd was een woonbuurt te ontwerpen voor 120 tot 150 woningen en appartementen op een kavel van 3,75 hectare. De locatie inspireerde Pierre (1966) en Marjolijn Boudry (1965) tot hun ontwerp met de futuristische titel *Woonterminal voor de stad Den Haag*. Dit plan werd door de jury geprezen om (...) *de professionele en virtueuze wijze waarop uit de synthese van woningen, recreatieve elementen en collectieve c.q. publieke ruimten iets heel nieuws werd gecreëerd*. Veel waardering was er ook voor het uiterst geavanceerde en ingenieuze waterkringloop-systeem en een *bioklimatologisch* verwarmingssysteem. De van origine Belgische Pierre en Marjolijn Boudry volgden hun opleiding aan het Waalse architectuurstudium in Tournai, waarna zij het *atelier d'architecture et d'urbanisme* in Parijs oprichtten. In het atelier richtten zij jarenlang onderzoek op het gebied van architectuur en stedenbouw, onder andere door mee te doen aan een twintigtal prijsvragen.

Bij de Ontwikkelingscombinatie Wateringse Veld was men zeer verrast door de spectaculaire ideeën die de Boudry's in het kader van de Europeanprijsvraag in het plan voor het Erasmusveld verwerkt hadden, maar er waren ook twijfels over de haalbaarheid en geschiktheid van het plan. Daarom besloot de Ontwikkelingscombinatie het nabij gelegen en kleinschaliger gebied *Steynhof* aan het tweetal aan te bieden. Deze alternatieve locatie zou zich beter lenen voor hun uitgesproken architectuur en begin dit jaar kregen de Boudry's (die zich ondertussen hadden geassocieerd

met de in Parijs wonende Nederlandse architect Emiel Lamers) dan ook de opdracht voor het maken van een voorlopig ontwerp voor vijftig woningen. Uitgangspunt daarbij was wel om een aantal karakteristieke elementen die in het prijsvraagontwerp zo lovend door de jury waren besproken, in het plan *Steynhof* te behouden.

Met name het grid van dit uitgestrekte glastuinbouwgebied met de kassen die rij aan rij een ritmisch geheel vormen, inspireerde de ontwerpers in het prijsvraagontwerp tot ondiepe, brede woningplaattegronden. Dit idee werd ook in het plan *Steynhof* toegepast, zij het enigszins aangepast aan de Nederlandse normen. De woningen hebben een flexibele woonindeling met een vloeroppervlak van 130 m², verdeeld over twee lagen, en een woningbreedte van 12 meter. Door een glazen gevelwand is de begane grond vooral gericht op de tuinzijde. Ook is in het ontwerp veel aandacht besteed aan de materialisatie en beplanting van de tuinen en de openbare ruimten, die het karakter van die plekken moeten benadrukken zoals berken in de tuinen en knotwilgen, stokrozen en riet in de openbare (on)overdekte ruimten. Ondanks dat het ontwerp voor *Steynhof* sterk vereenvoudigd is ten opzichte van het prijsvraagontwerp, zijn voorstellen gedaan voor ecologische en milieuaspecten. Rondom het buurtje komt een overstek aan de woningen waarin een energetische ring met pv-cellen zijn aangebracht. De opbrengst hiervan moet voldoende zijn om de openbare verlichting van het wijkje van elektriciteit te voorzien. Voor de waterhuishouding in het gebied is een milieuvriendelijk drainage-systeem ontworpen waarbij het regenwater in betonnen goten gevuld met grind wordt opgevangen en als speelwater in de woningen gebruikt kan worden.

De Ontwikkelingscombinatie was niet alleen enthousiast over de resultaten van het voorlopig ontwerp, ook de grondige aanpak (onder andere zichtbaar in de aanplanting van de openbare ruimte) van het tweetal werd alom geprezen. Pierre en Marjolijn Boudry lijken er in het plan *Steynhof* bijzonder goed in te slagen een on-Nederlands woningbouwplan te maken door juist gebruik te maken van de typisch Nederlandse elementen die het *kassenlandschap* van dit uitgestrekte gebied zo aantrekkelijk maken.

De architecten en de projectleider van de Ontwikkelingscombinatie bij de maquette van het voorlopig ontwerp

Informatie

Projectbureau European Nederland
Emmie Vos, Anne Hoogewoning
Museumpark 25
3015 CB Rotterdam
tel. 010-4401238
fax 010-4360090